

Jaarrekening 2018

Stichting Thomas More Hogeschool
te Rotterdam

Vestigingsadres: Stationssingel 80
3033 HJ Rotterdam
KvK-nummer: 59638273

INHOUDSOPGAVE

Pagina:

Jaarrekening:

Grondslagen voor waardering van activa, passiva en resultaatbepaling	4
Balans per 31 december 2018	13
Staat van baten en lasten 2018	15
Kasstroomoverzicht 2018	16
Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	17
Verantwoording Regeling OCW-subsidies (Model G)	25
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	26
Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	27
Verbonden partijen	35
Wet normering topinkomens	37
Gebeurtenissen na balansdatum	40
(Voorstel) bestemming van het resultaat	41
Ondertekening	42
<u>Overige gegevens:</u>	
Statutaire regeling inzake bestemming resultaat	44
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	45

JAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Vestigingsadres

De instelling is feitelijk gevestigd aan de Stationssingel 80, 3033 HJ te Rotterdam en ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 59638273.

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven is door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. De jaarrekening is opgesteld in euro's en op basis van continuïetistveronderstelling van de stichting.

Activa en passiva (met uitzondering van het eigen vermogen) worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Activiteiten van de rechtspersoon

De stichting verzorgt als Thomas More Hogeschool de opleiding tot leerkracht in het basisonderwijs. Daarnaast verzorgt de stichting enkele lectoraten (Samen Onderzoeken), een breed nascholingsaanbod (Samen Professionaliseren) en een opleidingsschool (Samen Opleiden).

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar. Er zijn geen stelsel- of schattingswijzigingen.

Voorwaarden OCW inzake verzelfstandiging Thomas More Hogeschool

Stichting Thomas More Hogeschool is op 31 december 2013 op grond van een splitsingsakte ontstaan als gevolg van een wijziging van de bijlage bij de WHW. Tot 31 december 2013 maakte pabo Thomas More onderdeel uit van Hogeschool Leiden.

De Directie Hoger Onderwijs van het ministerie van OCW heeft op 4 oktober 2013 een brief (kenmerk 540883) gestuurd aan de RVKO met daarin de volgende door het ministerie genoteerde afspraken rondom de verzelfstandiging van Thomas More Hogeschool:

1. Stichting Thomas More Hogeschool houdt initieel van de liquide middelen een risicobuffer aan van € 1,0 en structureel € 0,6 miljoen. Indien wordt aangetoond dat de reguliere exploitatie kostendekkend verloopt, laat de Inspectie van het Onderwijs deze extra eis vervallen en gelden de reguliere eisen ten aanzien van de liquiditeit voor instellingen in het hoger onderwijs.
2. Op de door de RVKO verstrekte achtergestelde lening rust geen rente- en aflossingsverplichting. Rentebetalingen en aflossingen met betrekking tot deze lening kunnen uitsluitend plaatsvinden indien het bestuur van Thomas More Hogeschool daartoe positief besluit en de hoogte van het eigen vermogen, de liquiditeit en solvabiliteit van Stichting Thomas More Hogeschool blijven voldoen aan de daaraan gestelde eisen. Rente en aflossing zal voor zover het uitstaande bedrag hoger is dan € 0,5 miljoen uitsluitend worden betaald ten laste van het positieve private vermogen van Stichting Thomas More Hogeschool. Het bedrag van € 0,5 miljoen is in 2016 vastgesteld op € 647.000.
3. In de toelichting op de openingsbalans en bij de jaarverslagen van Stichting Thomas More Hogeschool worden deze voorwaarden vermeld, alsmede de afspraken die met Sint Laurensfonds zijn gemaakt over de garantiesubsidie van € 1,7 miljoen.
4. Bij de verzelfstandiging van Thomas More Hogeschool geldt initieel een personele unie voor de Raad van Toezicht met de RVKO. Op basis van het rooster van aftreden wordt de Raden van Toezicht van beide organisaties vervolgens voor ieder afzonderlijk op basis van eigen profielen samengesteld. De RVKO en Stichting Thomas More Hogeschool dragen zorg voor een onafhankelijke en kritische Raad van Toezicht. De personele unie tussen de Colleges van Bestuur vervalt of blijft ten hoogste gedeeltelijk aanwezig bij vervanging van één van de leden.

De RVKO heeft op 18 november 2013 deze afspraken bevestigd middels een brief (kenmerk 13.11.1418). Ter verduidelijking van de afspraken is in deze brief tevens de concept beginbalans nader toegelicht en is aangegeven op welke wijze de eventuele terugbetaling van de achtergestelde lening van de RVKO en de garantiesubsidie van Sint Laurensfonds geconditioneerd zijn.

Naar aanleiding van de brief van 18 november 2013 is discussie ontstaan met de Inspectie van het Onderwijs over de exacte uitleg van de voorwaarden waaronder de achtergestelde lening van de RVKO zou kunnen worden terugbetaald.

Stichting Thomas More Hogeschool is van mening dat terugbetaling van de achtergestelde lening mogelijk kan zijn, indien aan de voorwaarden uit de brief van 4 oktober 2013 wordt voldaan en het private (eigen en vreemd) vermogen daartoe toereikend is. Ten aanzien van dit laatste punt bestaat een verschil van mening met de Inspectie van het Onderwijs. De Inspectie stelt dat Stichting Thomas More Hogeschool in de overeenkomst met Hogeschool Leiden ten onrechte afstand heeft gedaan van het recht op Rijksbijdrage voor studenten en graden in 2014 en voor graden in 2015. Stichting Thomas More Hogeschool stelt echter dat in de overeenkomst de WHW is gevolgd en derhalve geen sprake kan zijn van het ten onrechte afstand doen van een recht.

De Inspectie van het Onderwijs stelt om de hiervoor genoemde reden dat de achtergestelde lening van de RVKO voor een groot deel dient te worden aangemerkt als publiek eigen vermogen in Stichting Thomas More Hogeschool. De lening dient volgens deze stelling ter financiering van de exploitatie als gevolg van het niet ontvangen van de Rijksbijdrage.

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 10 februari 2015 in een brief (kenmerk 4498184) de nadere voorwaarden opgenomen. De voornaamste boodschap is dat rente en aflossing op de financiering door de RVKO niet uit publieke middelen kan worden betaald, behoudens een bedrag van € 0,5 miljoen. Daarboven is rente en aflossing slechts mogelijk indien daartoe toekomstige positieve resultaten op private activiteiten worden behaald of toekomstige inbreng van privaat vermogen plaatsvindt. Schending van deze voorwaarde zal als onrechtmatige besteding worden beschouwd die vervolgens kan worden teruggevorderd door het ministerie van OCW. Het bedrag van € 0,5 miljoen is in 2016 vastgesteld op € 647.000.

Hoewel de principiële bezwaren van het Algemeen Bestuur en het College van Bestuur van Stichting Thomas More Hogeschool tegen deze stellingname van de Inspectie van het Onderwijs blijven bestaan, heeft het Algemeen Bestuur de jaarrekeningen vanaf 2014 opgesteld in overeenstemming met de voorwaarden van de Inspectie van het Onderwijs en het ministerie van OCW. Het Algemeen Bestuur behoudt zich het recht voor om de discussie over het verschil van inzicht met de Inspectie van het Onderwijs te vervolgen.

Consolidatie

Thomas More Hogeschool en de RVKO

Ten aanzien van consolidatie doet zich het vraagstuk voor of een geconsolideerde jaarrekening dient te worden opgesteld voor de RVKO en Stichting Thomas More Hogeschool. Dit vraagstuk dient te worden beoordeeld vanuit de ontstaansgeschiedenis van Stichting Thomas More Hogeschool, de aard van de verbondenheid met de RVKO en de specifieke afspraken die gemaakt zijn met het ministerie van OCW en zijn opgenomen in de brief van het ministerie van 4 oktober 2013.

Op basis van de relevante feiten wordt geconcludeerd dat de RVKO en Stichting Thomas More Hogeschool geen geconsolideerde jaarrekening behoeven op te stellen. De argumenten hiervoor zijn:

1. Het ministerie van OCW is in haar voorwaarden duidelijk geweest over de governance structuur van de RVKO en Thomas More Hogeschool. Het ministerie van OCW gaat ervan uit dat de RVKO en Stichting Thomas More Hogeschool zorgdragen voor een onafhankelijke en kritische Raad van Toezicht en dat de personele unie tussen de Colleges van Bestuur vervalft of ten hoogste 'gedeeltelijk' blijft bij vervanging van een van de leden. Voor bestuurlijke besluitvorming is bij Stichting Thomas More Hogeschool de stem van het lid van het College van Bestuur van doorslaggevend belang, waardoor reeds een belangrijke onafhankelijkheid van de RVKO ontstaat.
2. Het gaat uiteindelijk om het getrouwe beeld van de jaarrekening. Gezien de omvang van de baten, het eigen vermogen en het resultaat van Thomas More Hogeschool ten opzichte van de RVKO gaat het niet om zeer significante bedragen. Met een adequate toelichting in de jaarverslaggeving waarbij de RVKO en Thomas More Hogeschool als verbonden partijen worden gezien en de onderlinge verbondenheid en onderlinge transacties adequaat worden toegelicht, wordt relevantere informatie verstrekt dan het geval is bij het bij elkaar optellen van de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht.

Op basis van deze argumenten wordt derhalve voor zowel de RVKO als Thomas More Hogeschool een enkelvoudige jaarrekening opgesteld. In de beide jaarrekeningen worden dan de mate van verbondenheid, de argumentatie voor niet consolideren en het zakelijke karakter van de onderlinge transacties adequaat toegelicht.

Thomas More Hogeschool en Thomas More Leiderschapsacademie B.V.

Op 21 september 2015 is Thomas More Leiderschapsacademie B.V. opgericht. Thomas More Hogeschool is 50% aandeelhouder in deze vennootschap. De andere 50% is in bezit van Epsedean B.V. de persoonlijke vennootschap van de heer R.W. Mentink. In totaal is € 100 aandelenkapitaal geplaatst en volgestort.

Thomas More Leiderschapsacademie B.V. ontwikkelt en verzorgt opleidingen voor (aspirant) leidinggevenden in het onderwijs. Het (niet-bekostigde) onderwijs wordt verzorgd onder verantwoordelijkheid van Thomas More Hogeschool, maar is uitbesteed aan de vennootschap. De heer Mentink treedt op als opleidingsmanager van de Thomas More Leiderschapsacademie B.V.

Thomas More Hogeschool heeft geen beslissende zeggenschap in de vennootschap. Om deze reden vindt geen consolidatie plaats. Er is wel sprake van invloed van betekenis. Om die reden wordt de deelneming (aandelenbezit van Thomas More Hogeschool in de vennootschap) gewaardeerd tegen de netto-vermogenswaarde.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire bestuursleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de hogeschool en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt de aard en de omvang van de transactie toegelicht en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Naar aanleiding van de toelichting onder 'Consolidatie' worden de RVKO en Thomas More Leiderschapsacademie B.V. in deze jaarrekening toegelicht als verbonden partij en worden tevens alle onderlinge transacties met deze verbonden partijen nader toegelicht.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de hogeschool over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Voor een uiteenzetting ten einde vast te kunnen stellen of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar de opgenomen paragraaf Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven. Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings- termijn in jaren	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
<i>Gebouwen en terreinen</i>			
Terreinen	n.v.t.	0,0%	500
Gebouwen	20	5,0%	500
Interne verbouwing	10-20	5-10%	500
Installaties	10-20	5-10%	500
<i>Inventaris en apparatuur</i>			
Meubilair en inventaris	5-15	6,7%-20%	500
ICT	3-5	20-33,3%	500

De gebouwen en terreinen worden opgenomen indien sprake is van economisch eigendom.
Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de schoolgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Financiële vaste activa

Deelnemingen

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover de instelling in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaarding worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering.

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een bijzondere waardevermindering vindt waardering plaats tegen de realiseerbare waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de exploitatierekening.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de staat van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief/de kasstroomgenererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt waarbij een disconteringsvoet wordt gehanteerd van 2,5% (2017: 2,5%). De disconteringsvoet geeft geen risico's weer waarmee in de toekomstige kasstromen al rekening is gehouden.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzondere waardevermindering van goodwill wordt niet teruggenomen.

Ook voor financiële instrumenten beoordeelt de stichting op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de stichting de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de staat van baten en lasten.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument. Het waardeverminderingverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking. De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in de staat van baten en lasten verwerkt.

Vlottende activa

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten. Voorzieningen wegens oninbaarheid dienen in mindering te worden gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves, bestemmingsreserves, overige reserves en bestemmingsfondsen. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen. De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht. In de toelichting op de balanspost wordt hier nader op ingegaan. De bestemmingsfondsen zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door derden zijn aangebracht. Wettelijke reserves worden aangehouden voor zover de wet deze voorschrijft en deze van toepassing zijn.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Pensioenvoorziening

De stichting heeft een pensioenregeling, welke te classificeren is als een toegezegd-pensioenregeling. Onder een toegezegd-pensioenregeling wordt verstaan een regeling waarbij aan de werknemers een pensioen wordt toegezegd, waarvan de hoogte afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren.

De stichting is volgens de cao-HBO aangesloten bij het ABP Pensioenfonds. De belangrijkste kenmerken van de regeling zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon;
- er heeft in 2017 geen indexatie plaatsgevonden;
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31 december 2018 97,0%;
- overige kenmerken zijn te vinden op www.apb.nl.

De eis aan de beleidsdekkingsgraad van ABP is 128%. Op 31 maart 2019 is de beleidsdekkingsgraad van ABP 99,0%. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is, dient ABP een herstelplan op te stellen om binnen 10 jaar aan deze eis te voldoen. De beleidsdekkingsgraad mag tevens niet langer dan 5 jaar onder 104,2% liggen. Indien dat het geval is, dienen de pensioenen van de deelnemers te worden gekort. Tevens kan de pensioenpremie verhoogd worden.

De stichting heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het ABP verwerkt op basis van de verplichtingenbenadering. In het geval van een tekort bij het ABP heeft de stichting geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen, anders dan hogere toekomstige premies.

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door de aangesloten instellingen. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Voorziening wachtgeld

De voorziening wachtgeld wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte wachtgelduitkeringen die ten laste van de stichting worden gebracht voor in het verleden ontslagen medewerkers.

Indien de contante waardeberekening ten opzichte van de nominale waarde niet significant afwijkt, wordt de voorziening gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband van de werknemers. Tevens wordt rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De voorziening duurzame inzetbaarheid wordt opgenomen tegen de nominale waarde van de gespaarde uren per einddatum verslagperiode en de opbouw van rechten voor personeelsleden ouder dan 53 jaar. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met de blijf- en opnamekans.

Het effect van toekomstige loonsverhogingen en de discontering van de verplichting valt grotendeels tegen elkaar weg. De voorziening is daarop opgenomen tegen de nominale waarde en niet tegen de contante waarde.

Voorziening onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt. Bij de bepaling voor de voorziening groot onderhoud ultimo 2018 is gebruik gemaakt van de tijdelijke uitzonderingsbepaling conform RJO 4, lid 1c.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Leasing

Operationele leasing

Bij de stichting kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan het eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de (bestemde) reserves die door het bestuur van de stichting zijn bepaald.

Rijksbijdragen

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Overige baten

Overige baten bestaan uit baten uit verhuur, detachering, studentbijdragen, overige subsidies en overige baten.

Opbrengsten uit het verlenen van diensten geschieden naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De stichting heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt als toegezegde-bijdrageregeling.

Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de stichting op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan het pensioenfonds ABP. Behalve de betaling van premies heeft de stichting geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen.

De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Beleidsregels toepassing WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT) is met ingang van 1 januari 2013 van kracht. De door deze wet voorgeschreven toelichting wordt opgenomen in de jaarrekening.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Resultaat deelnemingen (gewaardeerd op netto-vermogenswaarde)

Het resultaat is het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat voor zover dit aan de stichting wordt toegerekend.

Waardeveranderingen financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde

Waardeveranderingen van de volgende financiële instrumenten worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten:

- Financiële activa en verplichtingen die onderdeel zijn van de handelsportefeuille;
- Afgeleide financiële instrumenten (derivaten) met een beursgenoteerde onderliggende waarde;
- Gekochte leningen, obligaties (tenzij aangehouden tot einde looptijd) en aangehouden eigen-vermogensinstrumenten die beursgenoteerd zijn.

Waardeverminderingen van financiële instrumenten die op reële waarde gewaardeerd zijn, worden verwerkt in de staat van baten en lasten. Voor gerealiseerde waardevermeerderingen van financiële instrumenten die op reële waarde worden gewaardeerd met verwerking van de waardevermeerderingen rechtstreeks in het eigen vermogen, dient het cumulatieve resultaat dat voorheen in het eigen vermogen was opgenomen, te worden verwerkt in de staat van baten en lasten op het moment dat de desbetreffende effecten niet langer in de balans worden verwerkt.

De reële waarde van de financiële instrumenten van Stichting Thomas More Hogeschool benadert de boekwaarde.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Marktrisico

Valutarisico

De stichting is werkzaam in Nederland en heeft nauwelijks transacties in buitenlandse valuta, waardoor het valutarisico vrijwel nihil is.

Prijrisico

De stichting heeft geen effecten en loopt dus geen risico's ten aanzien van de waardering van effecten.

De financiële vaste activa betreffen met name het aandeel in Thomas More Leiderschapsacademie. Hier is het totale risico van de stichting beperkt tot de inbreng van het aandelenkapitaal. Wel kan de waardering van de vennootschap in de toekomst tot nihil dalen als gevolg van eventuele toekomstige verliezen.

Rente- en kasstroomrisico

De stichting loopt nauwelijks renterisico aangezien er geen rentedragende vorderingen zijn, er voornamelijk een banksaldo bij het ministerie van Financiën is in verband met schatkistbankieren en omdat er slechts rente rust op de lening bij het ministerie van Financiën, maar deze rente voor 30 jaar is vastgesteld op 0,51% per jaar.

Kredietrisico

De instelling heeft geen significante concentraties van kredietrisico. De instelling volgt de voorschriften inzake het aantrekken van financiering in overeenstemming met het treasurywettelijkstelsel, waarin de vereisten inzake regeling beleggen, belenen en derivaten OCW 2016 is opgenomen.

De instelling heeft vorderingen verstrekt aan verbonden partijen (waarin wordt deelgenomen). Bij deze partijen is geen historie van wanbetaling bekend.

Liquiditeitsrisico

De instelling maakt gebruik schatkistbankieren om over een kredietfaciliteit (lening) te kunnen beschikken.

Voor zover noodzakelijk, worden nadere zekerheden verstrekt aan de Staat der Nederlanden voor deze lening (zie 1.2).

Toelichting kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De kasstroom uit investeringsactiviteiten betreft de (des)investeringen in materiële en financiële vaste activa.

Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De waarde van de gerelateerde activa en leaseverplichting zijn in de toelichting van balansposten verantwoord.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

BALANS PER 31 DECEMBER 2018
(na verwerking voorstel resultaatbestemming)

1	Activa	31-12-2018		31-12-2017	
		€	€	€	€
	VASTE ACTIVA				
1.2	Materiële vaste activa				
1.2.1	Gebouwen en terreinen	4.079.413		4.224.424	
1.2.2	Inventaris en apparatuur	<u>255.667</u>		<u>286.710</u>	
			4.335.081		4.511.134
1.3	Financiële vaste activa		166.763		153.116
	TOTAAL VASTE ACTIVA		<u>4.501.843</u>		<u>4.664.250</u>
	VLOTTENDE ACTIVA				
1.5	Vorderingen				
1.5.1	Debiteuren	142.609		52.470	
1.5.7	Overige vorderingen	295.033		263.430	
1.5.8	Overlopende activa	<u>35.462</u>		<u>24.140</u>	
		473.104		340.040	
1.5.9	Af: voorziening wegens oninbaarheid	<u>-7.500</u>		<u>-7.500</u>	
			465.604		332.540
1.7	Liquide middelen		4.016.677		3.552.197
	TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		<u>4.482.281</u>		<u>3.884.738</u>
	TOTAAL ACTIVA		<u><u>8.984.124</u></u>		<u><u>8.548.987</u></u>

2	Passiva	31-12-2018		31-12-2017	
		€	€	€	€
	VERMOGEN				
2.1	Eigen vermogen				
2.1.1	Algemene reserve (publiek)	1.418.750		1.460.000	
2.1.2	Overige reserves (publiek)	476.413		153.006	
2.1.3	Algemene reserve (privaat)	942.400		928.379	
2.1.5	Bestemmingsfondsen (privaat)	1.700.000		1.700.000	
2.1.5	Wettelijke reserve deelnemingen (privaat)	166.763		-	
			4.704.326		4.241.385
2.2	Voorzieningen				
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	451.090		487.828	
2.2.3	Overige voorzieningen	190.000		95.000	
			641.090		582.828
2.3	Langlopende schulden				
2.3.5.1	Leningen en waarborgsommen	1.466.249		1.512.482	
			1.466.249		1.512.482
2.4	Kortlopende schulden				
2.4.3	Crediteuren	255.583		272.296	
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	212.444		192.364	
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	58.402		50.867	
2.4.9	Overige kortlopende schulden	299.852		256.674	
2.4.10	Overlopende passiva	1.346.179		1.440.091	
			2.172.460		2.212.292
	TOTAAL PASSIVA		8.984.124		8.548.987

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018

	2018		Begroot 2018		2017	
	€	€	€	€	€	€
3 Baten						
3.1 Rijksbijdragen	4.785.391		4.610.608		4.136.687	
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	2.000		-		-	
3.3 College-, cursus-, les- en examengelden	1.386.561		1.337.534		1.353.910	
3.4 Baten werk in opdracht derden	554.365		500.000		531.333	
3.5 Overige baten	<u>732.054</u>		<u>606.368</u>		<u>915.982</u>	
Totaal baten		7.460.372		7.054.510		6.937.912
4 Lasten						
4.1 Personeelslasten	5.395.459		5.311.178		5.210.290	
4.2 Afschrijvingen vaste activa	311.590		328.625		299.022	
4.3 Huisvestingslasten	583.227		393.250		409.949	
4.4 Overige lasten	803.992		823.025		676.401	
Bijzondere last	-		-		-	
Totaal lasten		7.094.268		6.856.078		6.595.662
Saldo baten en lasten		<u>366.104</u>		<u>198.431</u>		<u>342.251</u>
5 Financiële baten en lasten		-9.925		-10.000		-9.989
Resultaat		<u>356.179</u>		<u>188.431</u>		<u>332.260</u>
6 Belastingen		-		-		-
7 Resultaat deelnemingen	<u>106.762</u>		-		<u>135.635</u>	
		106.762		-		135.635
Nettoresultaat		<u><u>462.941</u></u>		<u><u>188.431</u></u>		<u><u>467.895</u></u>

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1 Activa

1.2 Materiële vaste activa

Schoolgebouwen

Het door de stichting beheerde schoolgebouw aan de Stationsingel 80 te Rotterdam is zowel juridisch als economisch eigendom. Op het pand en terrein rust een eerste recht van hypotheek van de Staat der Nederlanden in verband met de verstrekte Rijksgegarandeerde lening (2.3.5.1.4). Tevens zijn in dit kader door de stichting aan de Staat der Nederlanden verpand:

1) alle roerende zaken die volgens verkeersopvatting bestemd zijn om het onderpand duurzaam te dienen en door hun vorm als zodanig zijn te herkennen en/of machinerieën en/of werktuigen die bestemd zijn om daarmee een bedrijf in, op of met het onderpand uit te oefenen; en

2) alle rechten die de stichting krachtens huurovereenkomsten jegens de huurder kan laten gelden, daaronder begrepen het recht om de huur te innen.

De WOZ-waarde (peildatum 1 januari 2018) bedraagt € 2.380.000. De verzekerde waarde is € 8.876.000. Een deel van het pand wordt verhuurd aan de RVKO (zie nadere toelichting onder Verbonden partijen).

	1.2.1						Totaal materiële vaste activa
	1.2.1 Terreinen	1.2.1 Gebouwen	1.2.1 Ver- bouwingen	1.2.1 Installaties	1.2.2 Meubilair	1.2.2 ICT	
Stand 01-01-2018	€	€	€	€	€	€	€
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	800.000	825.000	3.036.426	32.183	251.810	499.543	5.444.961
Cumulatieve afschrijvingen	-	-165.000	-280.325	-23.859	-125.977	-338.665	-933.827
Cumulatieve herwaarderingsen	-	-	-	-	-	-	-
Materiële vaste activa	800.000	660.000	2.756.100	8.324	125.832	160.878	4.511.134
Verloop gedurende de periode							
Investeringsen	-	-	46.525	-	24.156	64.856	135.537
Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	-	-41.250	-143.849	-6.437	-10.569	-109.486	-311.590
Afschrijving op desinvesteringen	-	-	-	-	-	-	-
Herwaarderingsen	-	-	-	-	-	-	-
Overige mutaties	-	-	-	-	-	-	-
Mutaties gedurende de periode	-	-41.250	-97.324	-6.437	13.587	-44.630	-176.053
Stand 31-12-2018							
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	800.000	825.000	3.082.950	32.183	275.966	564.399	5.580.497
Cumulatieve afschrijvingen	-	-206.250	-424.174	-30.296	-136.546	-448.151	-1.245.417
Cumulatieve herwaarderingsen	-	-	-	-	-	-	-
Materiële vaste activa	800.000	618.750	2.658.776	1.887	139.419	116.248	4.335.081

1.3.2 Financiële vaste activa

	Thomas More Leiderschapsacademie B.V. (zie verbonden partijen 50% belang)	Totaal financiële vaste activa
Stand 01-01-2018	€ 153.116	153.116
Investing	-	-
Resultaat deelnemingen	106.762	106.762
Koersverschillen	-	-
Dividend	-93.116	-93.116
Desinvesteringen	-	-
Stand 31-12-2018	166.763	166.763

Viottende activa

	31-12-2018	31-12-2017
1.5 Vorderingen	€	€
1.5.1 Debiteuren	€	€
1.5.1 Debiteuren	128.303	37.770
1.5.5 Studenten	14.306	14.700
Totaal debiteuren	142.609	52.470
1.5.7 Overige vorderingen	€	€
2.4.9.4 Netto salarissen	-	-
Totaal personeel	-	-
1.5.7.2 Overige vorderingen	282.843	250.628
1.5.7.3 Rct Thomas More Leiderschapsacademie B.V.	12.190	12.802
Totaal overig	295.033	263.430
Totaal overige vorderingen	295.033	263.430

De vordering onder 1.5.7.3 is terstond opeisbaar en hierop rusten geen rente, verstrekte zekerheden of garanties etc.

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
1.5.8 Overlopende activa		
1.5.8.1 Vooruitbetaalde posten	35.462	24.140
Totaal vooruitbetaalde kosten	35.462	24.140
1.5.8.3 Nog te ontvangen posten	-	-
Totaal overige overlopende activa	-	-
Totaal overlopende activa	<u>35.462</u>	<u>24.140</u>
1.5.9 Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
1.5.9 Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid	-7.500	-7.500
Totaal voorzieningen wegens oninbaarheid	<u>-7.500</u>	<u>-7.500</u>
Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid is als volgt:		
	2018	2017
	€	€
1.5.9.1 Stand per 1 januari	-7.500	-7.500
1.5.9.2 Onttrekking	-	-
1.5.9.3 Dotatie	-	-
Stand per 31 december	<u>-7.500</u>	<u>-7.500</u>
Alle vorderingen genoemd onder 1.5 hebben een looptijd korter dan een jaar.		
1.7 Liquide middelen		
	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
1.7.1 Betaalrekening publieke activiteiten	-	-
1.7.2 Betaalrekening private activiteiten	1.387.732	839.513
1.7.3 Spaarrekening	-	-
1.7.4 Ministerie van Financiën	2.628.945	2.712.684
Totaal liquide middelen	<u>4.016.677</u>	<u>3.552.197</u>
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.		

2 Passiva

	Stand per 01-01-2018	Resultaat 2018	Overige 2018	Stand per 31-12-2018
	€	€	€	€
2.1 Eigen vermogen				
2.1.1 Algemene reserve (publiek)	1.460.000	-41.250	-	1.418.750
2.1.2 Overige reserves (publiek)	153.006	323.407	-	476.413
2.1.3 Algemene reserve (privaat)	928.379	14.021	-	942.400
2.1.5 Bestemmingsfondsen (privaat)	1.700.000	-	-	1.700.000
2.1.6 Wettelijke reserve deelnemingen (privaat)	-	166.763	-	166.763
Totaal eigen vermogen	4.241.385	462.941	-	4.704.326

2.1.1 Algemene reserve (publiek)

De algemene reserve (publiek) bestaat uit de in de beginbalans ingebrachte waarde van het pand en terrein aan de Stationsingel 80 te Rotterdam en de door Hogeschool Leiden overgedragen inventaris. Hierop zijn de afschrijvingen van deze activa van de jaren 2014 tot en met 2018 in mindering gebracht.

2.1.2 Overige reserves (publiek)

De overige reserves (publiek) betreffen het afgewaardeerde deel van de achtergestelde lening die door de RVKO is verstrekt, onder aftrek van het deel dat, zoals aangegeven door het ministerie van OCW, als privaas mag worden verantwoord (zie 2.1.3).
De achtergestelde lening van € 3,25 miljoen wordt contant gemaakt tegen 15% rente gedurende een looptijd van 20 jaar.
Het desbetreffende deel van de afwaardering in de beginbalans van de jaarrekening 2014 bedroeg € 2.750.000.
Een toelichting op de achtergestelde lening van RVKO is opgenomen onder punt 2.3.5.1.1
Op deze overige reserves is in 2014 en 2015 het negatieve publieke exploitatieresultaat in mindering gebracht dat veroorzaakt wordt door het in die jaren nog niet (volledig) ontvangen van de studentgebonden Rijksbijdrage OCW.
In 2016, 2017 en 2018 is het positieve publieke exploitatieresultaat aan de overige reserves toegevoegd.

2.1.3 Algemene reserve (privaat)

De algemene reserve (privaat) betreft het afgewaardeerde deel van de achtergestelde lening die door de RVKO is verstrekt, en, zoals aangegeven door het ministerie van OCW, mag worden terugbetaald aan de RVKO zolang de cijfers van de Stichting Thomas More Hogeschool blijven voldoen aan de eisen van liquiditeit en solvabiliteit. Het desbetreffende deel van de afwaardering in de beginbalans van de jaarrekening 2014 bedroeg € 301.424.
De private reserve is later nog verhoogd met € 147.000 inzake de hogere boekwaarde van de overgenomen vaste activa van Hogeschool Leiden.
Een toelichting op de achtergestelde lening van RVKO is opgenomen onder punt 2.3.5.1.1
Vanaf 2014 wordt aan de private algemene reserve het exploitatieresultaat over private activiteiten toegerekend.

2.1.5 Bestemmingsfondsen (privaat)

Dit betreft de door Sint Laurensfonds toegekende garantiesubsidie waarop, conform de afspraken die zijn opgenomen in de brieven van Sint Laurensfonds van 8 april 2013 en 22 oktober 2013, geen rente- en aflossingsverplichting rust.

2.1.5 Wettelijke reserve deelnemingen (privaat)

Dit betreft de wettelijke reserve ter hoogte van het aandeel in het eigen vermogen van Thomas More Leiderschapsacademie B.V.

2.2 Voorzieningen

	Stand per 01-01-2018		Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Rente mutatie (bij contante waarde)	Stand per 31-12-2018	Kortlopende deel		Langlopende deel	
	€	€						€	€	< 1 jaar	> 1 jaar
2.2.1 Personeelsvoorzieningen											
2.2.1.3 Voorziening Duurzame inzetbaarheid	255.389	146.197	173.687	-	-	-	227.899	104.878	123.021		
2.2.1.4 Voorziening Wachtgeld	143.328	-	11.818	-	-	-	131.510	32.605	98.905		
2.2.1.5 Voorziening Jubilea	89.111	2.569	-	-	-	-	91.680	10.776	80.904		
Totaal personeelsvoorzieningen	487.828	148.766	185.505	-	-	-	451.090	148.259	302.831		

De voorziening voor duurzame inzetbaarheid betreft de lasten voor werktijdvermindering voor oudere medewerkers.

De voorziening wordt opgebouwd vanaf vijf jaar voorafgaand aan het jaar waarin de werktijdvermindering kan ingaan.

Opbouw vindt dan plaats vanaf dat moment tot het moment dat de werktijdvermindering eindigt.

In de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met de deelnamekans aan de regeling en de blijfkans van de medewerkers.

De effecten van loonindexatie en de contante waarde van de verplichting worden per saldo als niet significant ingeschat, waardoor

de voorziening in de balans is opgenomen op basis van de salarisgegevens van december 2018.

De voorziening wachtgeld betreft de kosten die voortvloeien uit het ontslag van een medewerker.

De voorziening voor jubilea betreft de reservering voor uitkeringen bij een 25- respectievelijk 40-jarig dienstverband in het onderwijs van medewerkers van de stichting. De voorziening wordt opgebouwd gedurende het dienstverband van de medewerkers.

	Stand per 01-01-2018		Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Rente mutatie (bij contante waarde)	Stand per 31-12-2018	Kortlopende deel		Langlopende deel	
	€	€						€	€	< 1 jaar	> 1 jaar
2.2.3 Overige voorzieningen											
2.2.3 Voorziening onderhoud	95.000	95.000	-	-	-	-	190.000	-	190.000		
Totaal overige voorzieningen	95.000	95.000	-	-	-	-	190.000	-	190.000		

Stand per 01-01-2018	Doortrekkings waarde	Rente mutatie (bij contante waarde)	Stand per 31-12-2018	Kortlopende deel < 1 jaar	Langlopende deel > 1 jaar
€	€	€	€	€	€
582.828	243.766	185.505	641.090	148.259	492.831

Totaal voorzieningen

2.3 Langlopende schulden

2.3.5.1 Leningen en waarborgsommen

	Stand per 01-01-2018	Aangegane lening in 2018	Aflossingen in 2018	Stand per 31-12-2018	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rente percentage
	€	€	€	€	€	€	
2.3.5.1.1 Leningen o/g	198.576	-	-	198.576	198.576	198.576	0,000%
2.3.5.1.3 Waarborgsommen	19.373	-	-	19.373	19.373	19.373	0,000%
2.3.5.1.4 Rijksgegarandeerde leningen	1.294.533	-	46.233	1.248.300	1.202.067	1.017.135	0,510%
Totaal leningen en waarborgsommen	1.512.482	-	46.233	1.466.249	1.420.016	1.235.084	

Totaal langlopende schulden

Op basis van de verzelfstandiging heeft de RVKO een achtergestelde renteloze lening van € 3,25 miljoen verstrekt aan Stichting Thomas More Hogeschool. De lening is in de beginbalans gewaardeerd tegen de reële waarde, in dit geval de contante waarde tegen een rentepercentage van 15% per jaar en een looptijd van 20 jaar. Het verschil tussen de nominale waarde van € 3,25 miljoen en de contante waarde van € 198.576 is gedeeltelijk verantwoord als publieke overige reserves (€ 2.750.000, zie 2.1.2) en gedeeltelijk als private algemene reserve (€ 301.424, zie 2.1.3). Het bedrag van € 2.750.000 was gebaseerd op de veronderstelling dat de waarde van de overgenomen activa van Hogeschool Leiden € 500.000 zou bedragen. Hierdoor dient € 3.250.000 minus € 500.000 ofwel € 2.750.000 als publieke overige reserve te worden verantwoord. Op basis van de definitieve jaarrekening 2014 van Hogeschool Leiden bleek dit bedrag € 647.000 te zijn. Derhalve is dit bedrag in 2016 alsnog gecorrigeerd. De achtergestelde lening is achtergesteld ten opzichte van alle andere schulden van Stichting Thomas More Hogeschool. Het totale garantievermogen van de stichting bedraagt hierdoor per 31 december 2018 € 4.902.902, bestaande uit het eigen vermogen en de achtergestelde lening. De waarborgsom hangt samen met de huurovereenkomst die met de RVKO is gesloten.

In 2015 heeft Stichting Thomas More Hogeschool een lening van € 1.387.000 afgesloten met het ministerie van Financiën. De looptijd van de lening is 30 jaar. De lening wordt lineair afgelost en de rente is 0,51% per jaar gedurende de gehele looptijd. Het ministerie van OCW heeft zich garant gesteld voor deze lening.

De aflossingsverplichting in 2019 voor de langlopende schulden bedraagt in totaal € 46.233.

2.4 Kortlopende schulden

Alle kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
2.4.3 Crediteuren		
2.4.3 Crediteuren	255.583	272.296
Totaal Crediteuren	255.583	272.296
2.4.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
2.4.7.1 Loonheffing	211.514	190.930
2.4.7.2 Omzetbelasting	371	1.434
2.4.7.3 Premies sociale verzekeringen	560	-
Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen	212.444	192.364
2.4.8 Schulden terzake pensioenen		
2.4.8 Schulden terzake van pensioenen	58.402	50.867
Totaal schulden terzake van pensioenen	58.402	50.867
2.4.9 Overige kortlopende schulden		
2.4.9.1 Rct Thomas More Leiderschapsacademie B.V.	-	-
2.4.9.1 Rekening courant RVKO	12.846	-
2.4.9.4 Netto salarissen	336	2.151
2.4.9.2 Overige schulden	286.669	254.524
Totaal overige kortlopende schulden	299.852	256.674

De overige schulden zijn per 31 december 2018 met name hoger dan voorgaand jaar door de afrekening van doorbelasting voor ondersteunende diensten door de RVKO. In 2018 zijn in tegenstelling tot 2017 nog geen voorschotnota's verzonden en betaald.

De schuld aan de RVKO is direct opeisbaar en hierop rusten geen rente, verstrekte zekerheden of garanties etc.

	€	€
2.4.10 Overlopende passiva		
2.4.10.1 Vooruitontvangen collegegeld	683.253	644.006
2.4.10.2 Vooruitontvangen subsidies OCW geoormerkt	248.324	230.805
2.4.10.3 Vooruitontvangen subsidies OCW niet-geoormerkt	-	-
2.4.10.4 Vooruitontvangen bedragen	19.866	75.364
2.4.10.5 Vakantiegeld en -dagen	236.799	187.170
2.4.10.7 Rente	3.488	3.618
2.4.10.8 Overige overlopende passiva	69.770	106.387
2.4.10.11 Vooruitontvangen subsidies Overige	84.679	192.741
Totaal overlopende passiva	1.346.179	1.440.091

De post vooruitontvangen collegegeld is toegenomen door een hoger aandeel studenten dat het collegegeld ineens voldoet bij aanvang van het collegejaar. De vooruitontvangen subsidies OCW betreft het te besteden saldo inzake de OCW subsidie voor de Opleidingsschool. De vooruitontvangen bedragen betreft de subsidiebijdragen van SKS en Verus voor het Praktijkcentrum. In 2018 is nog geen bijdrage namens Verus (of een gelieerde organisatie) ontvangen, waardoor het saldo lager is dan voorgaand jaar. De reserveringen voor vakantiegeld en -dagen zijn gestegen door zowel een groeiend personeelsbestand als een toegenomen saldo vakantie-uren (laatste + € 30.893). De vooruitontvangen subsidies overige bedragen zijn gedaald door afloop van de projectsubsidie Versterking Samenwerking Opleiding en Werkveld.

VERANTWOORDING REGELING OCW-SUBSIDIES (MODEL G)

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing €	Bedrag ontvangen €	Prestatie afgerond ja / nee
	Kenmerk	Datum			
Opleidingschool	OS-2016-C-031	nov-16	500.000	500.000	ja
Opleidingsschool 18/19	OS-2016-C-031 / 934817-1	nov-18	500.000	250.000	nee
Lerarenbeurs 18/19	8/642/26008	23-jul-18	3.072	3.072	nee
Lerarenbeurs 18/19	8/677/28719	23-jul-18	15.360	15.360	nee

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

N.v.t.

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

N.v.t.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Leverancier	Periode van t/m	maanden	Looptijd in		Bedrag per		Bedrag per tijdvak		Lasten
			maand	€	< 1 jaar	€	>= 1 en < 5 jaar	€	
RVKO - ondersteunende diensten*	1-1-2014	onbepaald	9.506	114.070	456.280	onbekend	114.070		
DVEP - elektriciteit	1-1-2017	31-12-2020	1.078	12.940	12.940	-	15.783		
DVEP - gas	1-1-2017	31-12-2020	1.892	22.704	22.704	-	20.875		
Konica - Minolta - huur multifunctionals	1-1-2018	31-12-2022	391	4.687	14.061	-	4.687		
Taner - schoonmaak	1-3-2017	onbepaald	3.833	46.000	183.998	onbekend	48.321		
Baton Rentals - huur koffieautomaat**	1-3-2014	1-3-2020	54	653	109	-	653		
Baton Rentals - huur automaten en kaartsysteem vendingautomaten**	21-2-2014	20-2-2020	321	3.848	641	-	4.646		

* Betreft een gezamenlijke overeenkomst inzake combinatiefuncties voor het verrichten van de financiële administratie, ICT en de personeels- en salarisadministratie onder de kosten voor gemene rekening regeling van de Belastingdienst. Jaarlijks vindt evaluatie van de dienstverlening plaats door het Algemeen Bestuur.

** De looptijd van het contract betreft 72 maanden, maar in het zesde jaar worden er conform contract geen kosten voor de huur meer in rekening gebracht.

Overeenkomst verhuur bestuursbureau RVKO

Met de RVKO is in 2016 een huurovereenkomst overeengekomen inzake het bestuursbureau. De huurovereenkomst heeft een looptijd van 10 jaar, met twee maal het eenzijdige recht voor de RVKO om de huur te verlengen met telkens 5 jaar.

Wachtgeld

Met ingang van 1 januari 2007 is een wijziging in de betaling wachtgeldverplichtingen doorgevoerd. Dit betekent dat alle hogescholen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor wachtgeldverplichtingen van voor 1996. Door het ontbreken van het inzicht in het totaaleffect worden deze kosten niet voorzien.

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT

	2018	Begroot 2018	2017
	€	€	€
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen			
3.1.1.1 Rijksbijdrage OCW	4.534.478	4.310.608	3.867.492
Totaal Rijksbijdrage OCW	4.534.478	4.310.608	3.867.492
3.1.2.1.2 Geoormerkte subsidies OCW	244.769	300.000	269.195
3.1.2.1.3 Niet-geoormerkte subsidies OCW	6.144	-	-
Totaal overige subsidies OCW	250.913	300.000	269.195
Totaal Rijksbijdragen	4.785.391	4.610.608	4.136.687
De Rijksbijdragen stijgen door toename van het studentenaantal en relatief hoge indexaties in 2017 en 2018. Tevens is met ingang van 2018 de subsidie voor de Opleidingschool van OCW verkregen. De voorloper van deze subsidie werd onder de overige baten verwerkt (Versterking Samenwerking Opleiding en Werkveld, de RVKO was formeel penvoerder).			
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden			
3.2.1.1 Bijdrage educatie	2.000	-	-
Totaal gemeentelijke subsidies	2.000	-	-
3.2.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	-	-	-
Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	2.000	-	-

	€	€	Begroot 2018	€	2017
3.3 College-, cursus-, les- en examengelden					
3.3.3 Collegegelden sector HBO	1.386.561		1.337.534		1.353.910
Totaal college-, cursus-, les- en examengelden		1.386.561	1.337.534		1.353.910
De collegegelden zijn hoger dan begroot (en 2017) door een hogere studenteninstream en een lagere tussentijdse uitstroom.					
3.4 Baten werk in opdracht van derden					
3.4.1 Overige baten in opdracht van derden	554.365		500.000		531.333
Totaal baten werk in opdracht van derden		554.365	500.000		531.333
Deze baten uit contractactiviteiten nemen toe door als gevolg van de ingezette impuls (personele bezetting, focus).					
3.5 Overige baten					
3.5.1 Verhuur	165.491		170.000		202.659
3.5.2 Detachering personeel	141.724		79.118		64.699
3.5.5 Studentbijdragen	63.161		60.700		65.444
3.5.6.1 Automaat	6.494		8.000		10.160
3.5.6.2 Versterking Samenw. Opl. & Werkveld	77.921		-		397.663
3.5.6.3 Overige	277.262		288.550		175.357
Totaal overige baten		732.054	606.368		915.982
Totaal baten		7.460.372	7.054.510		6.937.912

De detacheringen betreffen de nieuwe eigen medewerkers die deels voor andere organisaties werken. De subsidie Versterking Samenwerking Opleiding en Werkveld is vervangen door een nieuwe OCV subsidie (zie 3.1). Onder de post overige zijn aanvullende subsidies opgenomen van o.a. het Cultuurfonds ter stimulans van muziekonderwijs en bijdragen van SKS en Verus voor het Praktijkcentrum.

	2018	Begroot 2018	2017
	€	€	€
4 Lasten			
4.1 Personeelslasten			
4.1.1.1 Brutolonen en salarissen	3.281.616	4.349.579	2.967.544
4.1.1.2 Sociale lasten	445.755	-	383.450
4.1.1.3 Pensioenpremies	498.393	-	424.957
Totaal lonen en salarissen	4.225.764	4.349.579	3.775.951
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	148.766	10.000	323.795
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	149.140	223.000	148.924
4.1.2.3 Detacheringen convenant partners	303.733	258.550	153.466
4.1.2.4 Gastdocenten	57.210	158.549	58.836
4.1.2.5 Uitzendkrachten	83.029	55.000	43.936
4.1.2.6 Lectoraat Hogeschool Leiden	60.000	63.000	60.000
4.1.2.7 Professionalisering	330.709	160.000	254.822
4.1.2.8 Doorbelasting bestuurders	-	-	52
4.1.2.9 Versterking Samenw. Opl. & Werkveld	-	-	111.525
4.1.2.11 Overig	79.972	33.500	309.222
Totaal overige personele lasten	1.212.559	961.599	1.464.578
4.1.3 Af: Uitkeringen (-/-)	42.864	-	30.239
Totaal personeelslasten	5.395.459	5.311.178	5.210.290

De pensioenpremies dir ABP hanteert zijn per 1 januari 2018 opnieuw gestegen.

In 2016 is een nieuwe voorziening getroffen voor de in de cao opgenomen rechten van medewerkers inzake de regeling voor duurzame inzetbaarheid (M2 deel, verlofregeling voor oudere medewerkers). Het effect kan niet goed begroot worden. In de begroting is rekening gehouden met de netto-mutatie van de voorziening, ingeschat op € 10.000. Uiteindelijk is er in 2018 een netto-mutatie van de voorziening van -/- € 34.000. De dotatie verloopt via de post 4.1.2.1, de onttrekking aan de voorziening

is verrekend met de post 4.1.1.1. Hierdoor zijn de lonen en salarissen **PIAG** dan **begroot** en is de dotatie hoger dan begroot.

In de begroting was onder de post gastdocenten een post opgenomen voor de contractactiviteiten. Deze is inzake de contractactiviteiten echter met name ingezet voor ingekochte scholing (onder de post professionalisering).

De lasten voor professionalisering zijn voor de reguliere hogeschoolactiviteiten ook hoger dan begroot door extra specifieke nascholingsbehoeften en een impuls voor het gezamenlijke ontwikkeltraject (op basis van leerKRACHT).

De lasten vanuit de convenant partners zijn gestegen, doordat vanuit de OCW-subsidie voor de opleidingschool een deel wordt ingezet voor opleidingscoördinatoren van de convenantpartners. In de vergelijkende cijfers 2017 is een vergelijkbaar bedrag verwerkt onder de post overige.

De lasten voor de subsidie Versterking Samenwerking Opleiding en Werkveld vervallen door de afloop van de subsidie.

Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2018 waren gemiddeld 56 werknemers in dienst op basis van een volledig dienstverband (2017: 50). Dit betreft voor 38 fte onderwyzend personeel (2017: 33), 15 fte onderwijsondersteunend personeel (2017: 14) en 3 fte directie (2017: 3). Hiervan zijn er 0 werkzaam in het buitenland in 2018 (2017: 0).

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 82 in 2018 (2017: 72). OP 56 (2017: 47), OOP 21 (2017: 21) en directie 5 (2017: 4).

	2018	Begroot 2018	2017
	€	€	€
4.2 Afschrijvingen vaste activa			
4.2.1.2 Consessies, vergunningen en rechten van intellectueel eigendom	-	-	-
4.2.2.1 Gebouwen en terreinen	191.535	204.978	190.535
4.2.2.2 Inventaris en apparatuur	120.055	123.647	108.487
4.2.2.3 Leermiddelen en Overige materiële vaste activa	-	-	-
Totaal afschrijvingen vaste activa	311.590	328.625	299.022

	€	Begroot 2018	2017
4.3 Huisvestingslasten			
4.3.1 Huur	7.074	16.000	5.502
4.3.2 Verzekeringen	8.073	8.500	-
4.3.3 Klein onderhoud en exploitatie	67.541	60.000	36.308
4.3.4 Energie en water	36.563	64.800	56.087
4.3.5 Schoonmaakkosten	74.806	77.350	73.368
4.3.6 Heffingen	25.921	24.600	7.412
4.3.7 Dotatie onderhoudsvoorziening	95.000	95.000	95.000
4.3.8.1 Tuinonderhoud	4.355	5.000	4.438
4.3.8.2 Bewaking/beveiliging	7.710	7.000	9.866
4.3.8.3 Overige huisvestingslasten	256.184	35.000	121.968
Totaal huisvestingslasten	583.227	393.250	409.949

In de begroting was een voorzichtigte inschatting gemaakt voor de totale energielasten na oplevering van de verbouwing. Deze lijken echter mee te vallen. In 2018 is de eerder opgenomen reservering van € 10.000 voor hogere afrekeningen vrijgevallen. Onder de overige huisvestingslasten zijn nog eenmalige niet te activeren gebouwaanpassingen opgenomen en kosten ter voorbereiding op de verbouwing van de hogeschool (met name advieslasten).

	2018	Begroot 2018	2017
4.4 Overige lasten			
4.4.1.1.a Administratie en beheer - adm. kantoor	6.056	-	-
4.4.1.1.b Administratie en beheer - RVKO	114.091	60.000	61.708
4.4.1.1.c Administratie en beheer - ICT	212.762	214.750	144.325
4.4.1.1.d Accountantskosten	38.514	38.625	43.576
4.4.1.2 Reis- en verblijfkosten	2.226	11.000	12.438
4.4.1.3 Telefoonkosten	38.300	48.000	46.548
4.4.1.4 Kantoorartikelen	7.390	7.500	5.618
4.4.1.5 Deskundigenadvies	8.606	-	-
Totaal administratie- en beheerslasten	427.945	379.875	314.213

Onder de post RVKO zijn nu ondersteuningslasten inzake de ICT opgenomen. De ICT-lasten zijn ten opzichte van de begroting hoger door onvoorzien hoge implementatiekosten inzake het nieuwe stageprogramma.

4.4.2.1	Inventaris, apparatuur en leermiddelen				
4.4.2.3	Examens	10.069	24.000	34.496	
4.4.2.4	Diplomerings	467	6.000	4.509	
			10.000	3.992	
	Totaal inventaris, apparatuur en leermiddelen		40.000		42.997
4.4.3.1	Dotatie overige voorzieningen	-	-	-	
	Totaal overige voorzieningen		-		
4.4.4.1	Wervingskosten	28.572	24.000	12.125	
4.4.4.2	Representatiekosten	24.304	7.500	7.075	
4.4.4.3	Catering cursussen, koffie en thee	37.638	40.000	35.737	
4.4.4.5	Excursies	82.495	75.000	67.971	
4.4.4.7	Contributies	61.358	70.000	56.320	
4.4.4.8	Porto	2.504	3.000	2.496	
4.4.4.10	Verzekeringen	32.265	31.720	34.342	
4.4.4.11	Reproductiekosten, drukwerk	32.093	55.430	51.541	
4.4.4.12	Juridische ondersteuning	4.493	15.000	5.076	
4.4.4.14	Dotatie aan voorziening debiteuren	-	-	-	
4.4.4.15	Versterking Samenw. Opl. & Werkveld	-	-	-	
4.4.4.16	Overige	26.711	81.500	46.508	
	Totaal overige		332.432	403.150	319.191
	Totaal overige lasten		803.992	823.025	676.401

Onder de representatiekosten zijn met name kosten opgenomen in het kader van wervingsactiviteiten. Er is extra ingezet op het werven van studenten, aangezien dit de belangrijkste bekostigingsfactor is. In de begroting zijn onder de post overige bedragen opgenomen voor lasten inzake de contractactiviteiten en het Praktijkcentrum. Deze zijn in de realisatie voor het jaar 2018 verwerkt onder de juiste specifieke categorieën van de lasten.

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountants honoraria (reeds onderdeel van 4.4.1.1) ten laste van het resultaat gebracht door de onafhankelijke accountant:

	2018	Begroot 2018	2017
	€	€	€
4.4.1.1.a	38.514		43.576
4.4.1.1.b	-	38.625	-
4.4.1.1.c	-	-	-
4.4.1.1.d	-	-	-
		38.514	43.576
		38.625	

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de vereniging zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en onafhankelijke externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle van de onafhankelijke externe accountant zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting. De toelichting betreft de in het boekjaar verantwoordde lasten.

	2018	Begroot 2018	2017
	€	€	€
Totaal Lasten	7.094.268	6.856.078	6.595.662
Saldo baten en lasten *	366.104	198.431	342.251
5 Financiële baten en lasten	2018	Begroot 2018	2017
	€	€	€
5.1	-	-	-
5.2	-	-	-
5.3	-	-	-
5.4	-	-	-
5.5	-9.925	-10.000	-9.989
Totaal financiële baten en lasten	-9.925	-10.000	-9.989
Resultaat *	356.179	188.431	332.261

	2018	Begroot 2018	2017
	€	€	€
7 Resultaat deelnemingen			
7.1 Aandeel in resultaat Thomas More Leiderschapsacademie B.V.	106.762	-	135.635
Nettoresultaat *	<u>462.941</u>	<u>188.431</u>	<u>467.896</u>

*(-/-) is negatief

VERBONDEN PARTIJEN

De verbondenheid tussen Stichting Thomas More Hogeschool en de RVKO is onder de grondslagen nader uiteengezet.

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2018	Resultaat jaar 2018	Verklaring art. 2:403 BW ja/nee	Deelname %	Conso- lidatie ja/nee
Stichting Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs	sichting	Rotterdam	4	35.540.413	-1.296.392	nee	n.v.t.	nee

Totaal
35.540.413
-1.296.392

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

Naam Omschrijving doelstelling Samenstelling van College van Bestuur

Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs
 Basisonderwijs
 de heer A.J.M. Groot Zwaartink (voorzitter)
 mevrouw C.M.H. Zwaan-van Schijndel

De transacties tussen de Stichting Thomas More Hogeschool en de RVKO zijn:

- Opleidingen en cursussen € 486.662 (€ 291.412 Contractactiviteiten, € 195.250 collegegeld Zij-instroom)**
 Thomas More Hogeschool verzorgt diverse opleidingen en cursussen voor scholen en medewerkers van de RVKO. De RVKO betaalt hiervoor dezelfde tarieven als welke in rekening worden gebracht aan andere organisaties aan wie Thomas More Hogeschool vergelijkbare opleidingen en cursussen aanbiedt of het tarief is gebaseerd op het collegegeld.
- Verhuur van ruimte €120.301 (lokaalhuur € 12.784 en € 1.082 catering, bestuursbureau € 106.435)**
 Thomas More Hogeschool en de RVKO hebben in 2016 een huurovereenkomst gesloten voor de huur van de ruimte in het pand aan de Stationssingel 80 te Rotterdam waar het bestuursbureau van de RVKO sinds maart 2016 is gevestigd. Daarnaast verhuurt Thomas More Hogeschool enkele malen per jaar ruimtes aan de RVKO. Directievergaderingen van de RVKO, voldoende ruimte voor plenaire sessies en in het pand zijn ook voldoende mogelijkheden om in de verschillende clusters te vergaderen. De verhuurtarieven zijn afgeleid van tarieven die ook aan externe partijen in rekening worden gebracht. Tevens worden de werkelijke lasten voor eventueel verzorgde catering doorbelast.
- Ondersteuning door het bestuursbureau van de RVKO € 114.070**
 Het bestuurskantoor van de RVKO verricht ondersteunende diensten (financieel, personeel, juridisch en facilitair) voor Thomas More Hogeschool. Hiertoe is een kosten voor gemeene rekening regeling afgesloten. De desbetreffende lasten worden op basis van de werkelijke lasten doorbelast door de RVKO aan Thomas More Hogeschool op basis van de vooraf vastgestelde verdeelsleutel. In 2018 is een soortgelijke regeling overeengekomen voor de ICT-ondersteuning.

4. *Inzet werknemers van de RVKO ten behoeve van pabo Thomas More € 199.242*
De RVKO belast, net als andere convenant partners, de salarislasten door van mensen die werkzaam zijn op de werkplaats van de pabo. Dit betreft een samenwerkingsvorm die reeds bestond toen de pabo nog onder het bevoegd gezag van Hogeschool Leiden viel. Tevens zijn de loonkosten doorbelast van RVKO medewerkers die zijn ingezet voor het subsidieproject Opleiden in de School.

5. *Financiering door middel van achtergestelde lening van € 3,25 miljoen*
Zoals ook reeds elders in deze jaarrekening is toegelicht, heeft de RVKO aan de Thomas More Hogeschool een achtergestelde gestelde lening verstrekt voor een bedrag van € 3,25 miljoen. Op deze lening rust geen rente- en aflossingsverplichting. De lening is verstrekt ter financiering van de verzelfstandiging, waarbij Thomas More Hogeschool in 2014 (studenten en verleende graden) en 2015 (verleende graden) nog geen volledige Rijksbijdrage ontvangt van het ministerie van OCW.

De verbondenheid tussen Stichting Thomas More Hogeschool en Thomas More Leiderschapsacademie B.V. is onder de grondslagen nader uiteengezet.

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2018	Resultaat jaar 2018	Verklaring art. 2:403 BW ja/nee	Deelname %	Consolidatie ja/nee
Thomas More Leiderschaps-academie B.V.	B.V.	Rotterdam	1	333.524	213.524	nee	50%	nee
Totaal				<u>333.524</u>	<u>213.524</u>			

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

Naam	Omschrijving doelstelling	Samenstelling van Bestuur
Thomas More Leiderschaps-academie B.V.	Aanbieden van opleidingen aan (aspirant) leidinggevenden in het onderwijs	Epsedean B.V. (de heer R.W. Mentink) Stichting Thomas More Hogeschool (de heer A.J.M. Groot Zwaafink)

In 2018 heeft Stichting Thomas More Hogeschool enkele facturen gestuurd voor de lokaal uur voor groepen die in Rotterdam de schoolleidersopleiding volgen, de daarmee samenhangende lunchkosten en voor de administratieve ondersteuning. In totaal is hiervoor in 2018 een bedrag van € 21.434 doorbelast aan deze besloten vennootschap.

WNT-verantwoording 2018 Stichting Thomas More Hogeschool

De WNT is van toepassing op Stichting Thomas More Hogeschool.

Het voor Stichting Thomas More Hogeschool toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 122.000. Dit is gebaseerd op het bezoldigingsmaximum voor het onderwijs, klasse B. Complexiteitspunten per criterium:

1. Driejaarsgemiddelde van de totale baten per kalenderjaar 2
 2. Driejaarsgemiddelde van het aantal bekostigde studenten 1
 3. Het gewogen aantal onderwijssoorten of -sectoren 2
- Totaal 5**

1a. Leidinggevende toefunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende functionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van functievervulling

bedragen x € 1	De heer A.J.M. Groot Zwaartink	Mevrouw C.M.H. Zwaan-van Schijndel	Mevrouw D.H. van Kammen
Functiegegevens	Voorzitter Algemeen Bestuur, voorzitter College van Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,2	0,1	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	20.876	10.438	103.942
Beloningen betaalbaar op termijn	3.523	1.762	16.461
Subtotaal	24.399	12.200	120.403
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	24.400	12.200	122.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	24.399	12.200	120.403
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2017	De heer A.J.M. Groot Zwaafink	Mevrouw C.M.H. Zwaan-van Schijndel	Mevrouw D.H. van Kammen
bedragen x € 1			
Funcțiegegevens	Voorzitter Algemeen Bestuur, voorzitter College van Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,2	0,1	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	20.302	10.151	102.121
Beloningen betaalbaar op termijn	3.298	1.649	15.645
<i>Subtotaal</i>	23.600	11.800	117.766
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	23.600	11.800	118.000
Totale bezoldiging	23.600	11.800	117.766

1b. Leidingsgevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1 tot en met 12
Niet van toepassing

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	de heer J.B.M. ten Berge Voorzitter	de heer J.B.M. ten Berge Lid	mevrouw B.G.A.M. van Os Lid	de heer J.M.M. Dumoulin Lid	de heer G.J.J. Biesta Lid	de heer R.W. Verhoeven Lid	de heer G.P.M. van Os Voorzitter
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	n.v.t.	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	n.v.t.
Bezoldiging							
Totale bezoldiging	4.500	-	3.000	3.000	3.000	3.000	-
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	18.300	-	12.200	12.200	12.200	12.200	-
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017							
bedragen x € 1							
Funcțiegegevens	de heer J.B.M. ten Berge Voorzitter	de heer J.B.M. ten Berge Lid	mevrouw B.G.A.M. van Os Lid	de heer J.M.M. Dumoulin Lid	de heer G.J.J. Biesta Lid	de heer R.W. Verhoeven Lid	de heer G.P.M. van Os Voorzitter
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/6 - 31/12	1/1 - 31/5	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/05
Bezoldiging							
Totale bezoldiging	2.625	1.250	3.000	3.000	3.000	3.000	1.875
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	10.378	4.882	11.800	11.800	11.800	11.800	7.322

Mevrouw J.W.M. Gregersen-Hermans, Mevrouw I.M. Bakker en de heer C. Aydin zijn vanaf 1 januari 2019 toegetreden tot de Raad van Toezicht (besluit Raad van Toezicht 10 december 2018). Deze personen hebben in 2018 derhalve geen vergoeding ontvangen voor deze toezichthoudende rol.

1d. Topfunctionarissen met een bezodiging van € 1.700 of minder

Niet van toepassing

1e. In het geval een toefunctionaris, niet zijde een toezichthoudende toefunctionaris, op of na 1-1-2018 met een WNT-instelling een dienstbetrekking aangaat en hij/zij bij andere WNT-instellingen reeds een dienstbetrekking heeft als toefunctionaris, niet zijnde een toezichthoudende toefunctionaris, zijn bepaalde of alle onderdelen van onderstaande tabel van toepassing. Indien van toepassing kan het betreffende tabelonderdeel dienen als aanvulling op tabel 1.a of 1d.

Niet van toepassing

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan toefunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Niet van toepassing

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naaat de hierboven vermelde toefunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezodiging boven het individueele toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

(VOORSTEL) BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

(Voorstel) Bestemming van het resultaat

		Resultaat 2018	
		€	€
2.1.1	Algemene reserve (publiek) Afschrijving op de ingebrachte boekwaarde van het gebouw (€ 825.000 afschrijving in 20 jaar) na de verzelf- standiging vanuit Hogeschool Leiden	-41.250	
2.1.2	Overige reserves (publiek) Resultaat inzake de publieke activiteiten.	323.407	
2.1.3	Bestemmingsreserves (privaat) Resultaat inzake de contractactiviteiten en het aandeel in het resultaat van Thomas More Leiderschapsacademie B.V.	14.021	
2.1.5	Bestemmingsfondsen (privaat)	-	
2.1.6	Wettelijke reserve deelnemingen (privaat)	166.763	
	Totaal resultaat		462.941

ONDERTEKENING

Rotterdam, 20 mei 2019

Stichting Thomas More Hogeschool

was getekend door (origineel ondertekende versie is in te zien bij de hogeschool):

Namens het College van Bestuur,

de heer A.J.M. Groot Zwaaftink
Voorzitter

mevrouw D.H. van Kammen

Namens het Algemeen Bestuur,

de heer A.J.M. Groot Zwaaftink
Voorzitter

mevrouw C.M.H. Zwaan-van Schijndel

Namens de Raad van Toezicht,

de heer J.B.M. ten Berge
Voorzitter

de heer J.M.M. Dumoulin

mevrouw I.M. Bakker

de heer C. Aydin

de heer G.J.J. Biesta

mevrouw J.W.M. Gregersen-Hermans

OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE REGELING INZAKE BESTEMMING RESULTAAT

Er is geen statutaire bepaling inzake de bestemming van het resultaat.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het college van bestuur en de raad van toezicht van Stichting Thomas More Hogeschool

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Thomas More Hogeschool te Rotterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Thomas More Hogeschool op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- de staat van baten en lasten over 2018; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Thomas More Hogeschool, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

KMQDWMPTW5EA-227357327-28

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam
T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl*

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 20 mei 2019
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. Th.A.J.C. Snepvangers RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn;het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.